

Economie

vragen

Donderdag 18 mei 1995

13.30–15.30 uur

toelichting

Dit examen bestaat uit 50 vragen.
Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

instructie

Als bij een open vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.
Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd.
Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Kopen/verkopen

1 Vraag aan de Consumentenbond:

”Drie weken geleden heb ik aan de deur een schoonheidsset van f 95,- gekocht. Ik heb het koopcontract getekend, maar ik heb nog niet betaald. Kan ik nog van de koop af?”

Wat was het antwoord van de Consumentenbond?

- a Ja, want de afkoelingsperiode is nog niet verstreken.
- b Ja, want U heeft nog niet betaald.
- c Nee, want de afkoelingsperiode is verstreken.
- d Nee, want het bedrag van de schoonheidsset is te laag.

2 Henk Jansen wil een andere auto. Garagebedrijf 'De Uitlaat' geeft Henk twee mogelijkheden:

- Bij aanschaf van een nieuwe auto, krijgt hij f 10.000,- voor zijn oude auto.
- Inruil van zijn oude auto voor een tweedehands auto, zonder bijbetaling.

Henk kiest voor de tweede mogelijkheid.

Is sprake geweest van directe of van indirecte ruil?

Welke functie heeft het geld hier?

Hier is sprake van Geld heeft hier de functie van

a	directe ruil	rekeneenheid
b	directe ruil	ruilmiddel
c	indirecte ruil	rekeneenheid
d	indirecte ruil	ruilmiddel

3 Klaas is 18 jaar. Hij is onder curatele gesteld. Klaas heeft een reis naar Australië geboekt voor f 10.000,-.

Waarom kan deze overeenkomst ongeldig verklaard worden?

Deze overeenkomst kan ongeldig verklaard worden, omdat

- a het bedrag te hoog is voor Klaas zijn leeftijd.
- b Klaas handelingsonbekwaam is.
- c Klaas 18 jaar oud is.

4 Johan Prins wil op vakantie naar Griekenland. Hij denkt in Griekenland 110.000 Griekse drachmen nodig te hebben. Johan heeft twee mogelijkheden:

- In Griekenland 5 eurocheques inwisselen voor een totaal van 110.000 Griekse drachmen. Als deze eurocheques later in Nederland worden afgerekend, gebruikt de bank de koers 0,90.
- In Griekenland 110.000 Griekse drachmen kopen. Hiervoor moet hij f 1.000,- betalen.

Is het inwisselen van eurocheques in Griekenland duurder, even duur of goedkoper dan het inwisselen van guldens?

Het inwisselen van eurocheques is

- a duurder.
- b even duur.
- c goedkoper.

- 5 Christel van Asperen heeft een salarisrekening. Ze heeft een tegoed van f 200,-. Christel mag op deze rekening f 1.000,- rood staan. Christel koopt voor f 1.300,- kleding. Als ze dit bedrag via een betaalautomaat wil betalen, geeft de automaat aan dat haar saldo niet toereikend is. Christel betaalt daarom f 1.000,- via de betaalautomaat en de rest van het bedrag met een eurocheque.

Welk bedrag wordt afgeboekt van haar salarisrekening?

- a f 1.000,-
- b f 1.100,-
- c f 1.200,-
- d f 1.300,-

- 6 Een sportzaak koopt een paar schaatsen in voor f 120,- (exclusief BTW). De sportzaak verkoopt deze schaatsen voor f 180,- (exclusief BTW). Het BTW-percentage is 17,5%.

Welk bedrag ontvangt de winkelier aan BTW?

- a f 10,50
- b f 21,00
- c f 31,50

Budgetteren/administreren

- 7 Carel woont in Vught. Hij is geslaagd voor zijn MAVO-examen. Carel wil verder studeren aan de MEAO in Eindhoven. Voor het vervoer van Vught naar Eindhoven heeft Carel twee mogelijkheden:

- Heen en weer rijden met de bus. Aan reiskosten is hij dan f 8,60 kwijt.
- Met de brommer naar Eindhoven. De afstand Vught-Eindhoven bedraagt heen en weer 60 kilometer. De brommer verbruikt 1 liter benzine per 30 kilometer. De benzine kost f 2,- per liter. Voor verzekering, afschrijving, enzovoorts rekent Carel 9 cent per kilometer.

Wat is voor Carel het voordeligst: de bus of de brommer? Hoe groot is het voordeel?

Het voordeligst is Het voordeel is

a	de brommer	f 0,80
b	de brommer	f 1,20
c	de bus	f 0,80
d	de bus	f 1,20

- 8 Pomphouder Van Grinsven verlaagt de benzineprijs.

De brutowinst per liter is daardoor gehalveerd. De inkoopprijs blijft hetzelfde. Voor de prijsverlaging verkocht Van Grinsven 10.000 liter benzine, na de prijsverlaging 20.000 liter.

Wat is het gevolg van deze prijsverlaging voor de totale brutowinst van pomphouder Van Grinsven?

De totale brutowinst op de verkoop van benzine

- a blijft gelijk.
- b wordt hoger
- c wordt lager.

- 9 Ed wil een nieuwe wasmachine kopen. Hij heeft daarvoor f 1.000,- gespaard. Om zijn vriendin te verrassen, besluit Ed het gespaarde geld te besteden aan een kerstcadeau. De wasmachine koopt hij op afbetaling. Ed betaalt in 5 maandelijkse termijnen van f 240,- terug. De eerste termijn in december.

Welk gevolg heeft de aanschaf van de wasmachine voor de vaste lasten van Ed?

De vaste lasten zullen

- a dalen.
- b gelijk blijven.
- c stijgen.

- 10 Gebruik bij deze vraag de figuren 1 en 2.

Maandinkomen:	
Bruto maandinkomen	f
Vaste toeslagen per maand	f
Vakantiegeld per maand	f
Gratificaties	f
	<u>f</u> +
Subtotaal	f
Alimentatie voor ex-partner	<u>f</u> -
Totaal bruto maandinkomen	f
Verantwoorde vaste maandlasten	f

Figuur 1

Het gezin Oudewater wil berekenen hoe hoog de vaste maandlasten ten hoogste mogen zijn.

Het bruto maandinkomen is f 3.000,-. De gemiddelde toeslag is f 300,- per maand. Het vakantiegeld is 8% over het bruto maandinkomen en de kerstgratificatie is f 1.200,-.

Verantwoorde maandlast			
Totaal Bruto maandinkomen	Verantwoorde maandlast	Totaal Bruto maandinkomen	Verantwoorde maandlast
2400	408	4000	1120
2500	475	4250	1190
2600	520	4500	1260
2700	567	4750	1378
2800	616	5000	1500
2900	667	5500	1705
3000	750	6000	1920
3100	775	6500	2210
3200	832	7000	2450
3300	891	7500	2625
3400	918	8000	2800
3500	980	8500	2975
3600	1008	9000	3150
3700	1036	9500	3325
3800	1064	10000	3500
3900	1092	hoger	35%

Figuur 2

Bereken met behulp van de bovenstaande gegevens en de gegevens uit de figuren 1 en 2 de verantwoorde vaste maandlasten.

- a f 1.008,-
- b f 1.036,-
- c f 1.260,-
- d f 1.378,-

Sparen/lenen

Hoe werkt de Premie Sterrekening?

Als je met een Premie Sterrekening spaart, ben je aan een paar regels gebonden. Zo moet je elk jaar minimaal f 300,- sparen. Maar daar staat tegenover dat je aan het eind van het jaar een premie van f 10,- ontvangt.

Figuur 3

- 11 Op 1 januari 1995 opent Katinka een Premie Sterrekening.

Zij stort op die datum f 300,-. Het rentepercentage bedraagt 4%.

Bereken met behulp van de gegevens uit figuur 3 het saldo van haar Premie Sterrekening aan het eind van het jaar 1995, na bijschrijving van de rente over dat jaar.

- a f 310,00
- b f 312,00
- c f 322,00
- d f 322,40

Collectieve voorzieningen

- 12 Om het stelsel van sociale zekerheid ook in de toekomst betaalbaar te houden, moeten volgens sommige politici de sociale uitkeringen verlaagd worden. Een verlaging van de sociale uitkeringen zal voor de opbrengst van sommige belastingen nadelige gevolgen hebben.

Hieronder staan twee belastingen:

1. omzetbelasting (BTW);
2. loon- en inkomstenbelasting.

Van welke belasting(en) zal door de verlaging van de sociale uitkeringen de opbrengst omlaag gaan?

- a geen van beide
- b alleen 1
- c alleen 2
- d beide

- 13 Na afloop van een kampioensfeest haalden enkele jeugdleden van een voetbalvereniging een grap uit. Zij draaiden alle brandkranen in het clubhuis open. De schade was enorm. De daders werden door de politie opgepakt.

De ouders van de daders kregen naar aanleiding van dit voorval met het volgende te maken:

1. De voetbalvereniging eiste schadevergoeding van de ouders;
2. De daders kregen een proces-verbaal.

Wat hoort tot het publiekrecht?

- a geen van beide
- b alleen 1
- c alleen 2
- d beide

Het schijventarief:

Tariefpercentage toe te passen op de belastbare som	Opvolgende inkomensschijven	Totaal opvolgende inkomensschijven
37,25 over de eerste	43.267	43.267
50 over de volgende	43.265	86.532
60 over de volgende gulden		

Figuur 4

- 14 Greet van der Zalm heeft een belastbaar inkomen van f 40.000,-. Haar belastingvrije bedrag is f 5.925,-.

Bereken het bedrag dat Greet van der Zalm aan de belastingdienst moet betalen.

- a f 12.692,-
- b f 14.900,-
- c f 16.116,-

Niet-aftrekbare deel kinderopvang

Aantal kinderen	Niet-aftrekbare deel
1	f 1,50 per uur
2	f 2,50 per uur
3	f 3,50 per uur
4	f 4,00 per uur
5	f 4,50 per uur
6 en volgende	f 4,75 per uur

Figuur 5

- 15 Hans en Hermien hebben beiden een betaalde baan. Voor hun drie kinderen hebben ze na school opvang geregeld.

In 1994 betaalden zij f 5.000,- voor 400 uur kinderopvang. Hans en Hermien besluiten het deel van de kinderopvang dat aftrekbaar is, in mindering te brengen op het belastbare inkomen van Hans.

Bereken met behulp van de gegevens uit figuur 5 het bedrag dat Hans op zijn belastbaar inkomen in mindering mag brengen.

- a f 1.400,-
- b f 3.600,-
- c f 5.000,-

Huurwaardeforfait 1994

De nieuwe bedragen in guldens worden
(tussen haakjes de bedragen die over 1993 gelden)

Waarde huis:

Meer dan	Niet meer dan	Huurwaarde	
	15.000		(-)
15.000	30.000	315	(330)
30.000	60.000	720	(750)
60.000	90.000	168	(1.740)
90.000	120.000	252	(2.610)
120.000	170.000	336	(3.480)
170.000	220.000	4.760	(4.930)
220.000	270.000	6.160	(6.380)
270.000	320.000	7.560	(7.830)
320.000	390.000	8.960	(9.280)
390.000	460.000	10.920	(11.310)
460.000	530.000	12.880	(13.440)
530.000	600.000	14.840	(15.370)
600.000	-	16.800	(17.400)

Figuur 6

- 16** Nico is eigenaar van een woning. Hij moet daarom zijn belastbaar inkomen verhogen met het huurwaardeforfait. In 1994 is het huurwaardeforfait gewijzigd.

Is deze wijziging voor Nico nadelig of voordelig geweest?

- a geen nadeel of voordeel
- b nadelig
- c voordelig

1994	Nieuw plan
<i>nominale bijdrage f 208,- per jaar</i>	<i>nominale bijdrage f 208,- per jaar</i>
<i>premie 1,2% van het inkomen</i>	<i>premie 0,8% van het inkomen</i>
	<i>eigen risico f 500,- per jaar</i>

Figuur 7

- 17 Leon is verplicht verzekerd bij het ziekenfonds. Hij heeft een inkomen van f 48.000,-. Er zijn plannen om voor ziekenfondspatiënten een eigen risico in te voeren.

De premie voor het ziekenfonds kan daardoor worden verlaagd.

Bereken met behulp van figuur 7 het bedrag aan premie dat Leon in de nieuwe situatie zou moeten betalen.

- a f 384,-
- b f 592,-
- c f 884,-
- d f 1092,-

Verzekeren

- 18 Vincent van de Maden heeft een schoonmaakbedrijf. De inboedel van zijn bedrijf is verzekerd voor f 250.000,-. Door brand ontstaat een schade van f 24.000,-. De verzekering bepaalt de waarde van de inboedel op f 300.000,-.

Bereken welk bedrag hij van de verzekeringsmaatschappij krijgt uitgekeerd.

- a f 20.000,-
- b f 24.000,-
- c f 28.800,-

Wonen

- 19 Bij deze vraag hoeft geen rekening te worden gehouden met de inkomstenbelasting.

Toen Antoine zijn huis kocht, sloot hij voor de financiering een 9% hypothecaire lening van f 100.000,-. Op deze lening hoefde niet te worden afgelost. De lening heeft nog een looptijd van 5 jaar.

Omdat de rente voor hypothecaire leningen is gedaald, wil Antoine de lening in één keer aflossen en een nieuwe goedkopere lening sluiten. De nieuwe lening bedraagt eveneens f 100.000,-. Het rentepercentage is 6,5%. Ook op deze lening hoeft niet te worden afgelost.

Hoe hoog is het totale rentevoordeel voor Antoine voor de komende 5 jaar na het oversluiten van de hypothecaire lening?

- a f 2.500,-
- b f 6.500,-
- c f 9.000,-
- d f 12.500,-

- 20** Kees wordt op staande voet ontslagen. Zijn inkomen gaat hierdoor fors achteruit. Kees is daardoor niet meer in staat om de rente van en de aflossing op de hypothecaire lening te betalen. Deze lening heeft nog een looptijd van 5 jaar. De bank heeft het recht van hypotheek.

Wat betekent dit recht van hypotheek voor de bank?

- a De bank heeft het recht om het huis direct aan een ander te verhuren.
 - b De bank heeft het recht om het huis direct aan een ander te verkopen.
 - c De bank wordt direct eigenaar van het huis.
 - d De bank wordt over 5 jaar eigenaar van het huis.
- 21** Gert-Jan Onderwater kreeg in 1966 een baan als onderwijzer in Woerden. Het schoolbestuur bood hem toen een huurwoning aan. De woning was eigendom van het schoolbestuur.

In 1995 verkoopt het schoolbestuur de woning aan de gemeente Woerden.

Waarom kan de gemeente Woerden de huurovereenkomst niet verbreken? De huurovereenkomst kan niet worden verbroken want

- a Gert-Jan mag tot zijn dood in het huis blijven wonen.
- b Gert-Jan woont al meer dan 25 jaar in het huis.
- c voor Gert-Jan geldt: koop breekt geen huur.

Werken

- 22** Christel en Hardy werken bij een reisbureau. Christel verdient f 2.000,- netto per maand. Hardy verdient f 3.000,- netto per maand. Ze krijgen allebei een netto-loonsverhoging van 2%.

Werkt deze extra beloning nivellerend of denivellerend ten aanzien van de netto-inkomens van Christel en Hardy?

- a denivellerend
- b nivellerend
- c niet denivellerend en ook niet nivellerend

Inflatie

- 23** In 1993 was het nationale inkomen van Nederland 500 miljard gulden. In 1994 was dat inkomen gestegen met 2%.

De Nederlandse bevolking steeg in die periode met 0,8%.

Wat is er in Nederland met het nationale inkomen per hoofd van de bevolking gebeurd?

Het nationale inkomen per hoofd van de bevolking is

- a gedaald.
- b gelijk gebleven.
- c gestegen.

Milieu

- 24** De overheid wil de afvalberg verkleinen. Een van de mogelijkheden die zij heeft om dit te bereiken, is het beperken van de hoeveelheid materiaal die bedrijven gebruiken om hun produkten te verpakken. Zij heeft hierover afspraken gemaakt met het bedrijfsleven. Als gevolg van deze afspraken zijn de fabrikanten van tandpasta in april 1994 op een andere verpakking overgestapt. Zij hebben nieuwe, duurdere machines aangeschaft waardoor zij grotere tubes tandpasta kunnen produceren, die niet meer in een kartonnen doosje verpakt hoeven te worden.

Welk gevolg heeft deze omschakeling gehad voor de maatschappelijke kosten?

De maatschappelijke kosten zijn

- a gedaald.
- b gelijk gebleven.
- c gestegen.

Michelin

- 25** *De vragen 25 tot en met 35 hebben als onderwerp de sluiting van bandenfabrikant Michelin in Den Bosch.*

Gebruik bij de volgende vragen figuur 8.

De kosten van het produceren (de kostprijs) van een Michelinband zijn hoger dan die van banden die in het buitenland worden geproduceerd.

Hieronder staan twee mogelijke oorzaken voor deze hogere kostprijs:

1. De hoge lonen in Nederland;
2. De betrekkelijk kleine omvang van de productie.

Michelin Den Bosch gaat dicht

Den Bosch, 2 maart 1994 (ANP)

De autobandenfabriek van Michelin in Den Bosch gaat dicht. Nog voor het einde van dit jaar worden de 420 werknemers van het bijna 50 jaar oude bedrijf ontslagen. Michelin Den Bosch heeft de concurrentie met buitenlandse bandenfabrikanten niet volgehouden. Alleen een forse verlaging van de loonkosten en een uitbreiding van de produktie, hadden het bedrijf misschien nog kunnen redden.

"Of dergelijke maatregelen voldoende waren geweest, is twijfelachtig", aldus een woordvoerder van het bedrijf. "De voortdurende stijging van de koers van de gulden, heeft de internationale concurrentiepositie van Michelin Den Bosch nadelig beïnvloed", aldus deze woordvoerder. Het laatste woord over de sluiting is overigens nog niet gezegd. Ondernemingsraad en aandeelhouders zijn er nog lang niet van overtuigd dat Michelin dicht gaat.

Figuur 8

Welke van de genoemde oorzaken heeft/hebben de hogere kostprijs van een Michelinband veroorzaakt?

- a geen van beide
- b alleen 1
- c alleen 2
- d beide

- 26** De koersstijging van de gulden is van invloed geweest op de internationale concurrentiepositie van 'Michelin Den Bosch'.

Welk gevolg heeft de koersstijging van de gulden gehad voor de prijs van deze Michelinbanden in het buitenland?

Door de koersstijging van de gulden zijn deze banden in het buitenland

- a duurder geworden.
- b even duur gebleven.
- c goedkoper geworden.

- 27** Volgens de woordvoerder van Michelin had het bedrijf misschien gered kunnen worden, als er met de beschikbare machines meer banden waren geproduceerd. Afschrijvingen maken deel uit van de kosten van het produceren van een Michelinband.

Wat zou er met de afschrijvingen per band zijn gebeurd, indien er met de beschikbare machines meer banden waren geproduceerd?

De afschrijvingen per band zouden zijn

- a gedaald.
- b gelijk gebleven.
- c gestegen.

28 Michelin heeft de afgelopen jaren een fors verlies geleden.

Welk gevolg heeft het verlies gehad voor het eigen vermogen van Michelin?

Het eigen vermogen van Michelin is

- a gedaald.
- b gelijk gebleven.
- c gestegen.

29 Ook in 1982 ging het slecht met 'Michelin Den Bosch'. De mensen die toen ontslag namen, omdat ze een andere baan kregen of omdat ze met pensioen gingen, werden niet meer vervangen.

Welk gevolg heeft dit gehad voor de werkgelegenheid in Nederland?

De werkgelegenheid in Nederland is

- a gedaald.
- b gelijk gebleven.
- c gestegen.

30 'Michelin Den Bosch' is een van de modernste fabrieken van het Michelinconcern. Van 1985 tot 1990 is in deze fabriek jaarlijks voor tien miljoen gulden geïnvesteerd. Door deze investeringen konden er veel meer banden worden geproduceerd met aanzienlijk minder personeelsleden.

Welk gevolg hadden deze investeringen voor de produktie per werknemer bij 'Michelin Den Bosch'?

De produktie per werknemer is

- a gedaald.
- b gelijk gebleven.
- c gestegen.

31 De ondernemingsraad van 'Michelin Den Bosch' verzette zich tegen de sluiting. Zij vond dat de directie niet voldoende duidelijk had gemaakt dat Michelin dicht moest.

Als het gaat om sluiting van een bedrijf heeft de ondernemingsraad dan adviesrecht, instemmingsrecht of geen enkel recht?

- a adviesrecht
- b geen enkel recht
- c instemmingsrecht

- 32** 'Michelin Den Bosch' is een naamloze vennootschap. Een faillissement van Michelin heeft gevolgen voor de aandeelhouders.

De onderstaande beweringen gaan over de gevolgen van de sluiting voor de aandeelhouders:

1. De aandeelhouders van 'Michelin Den Bosch' zijn bij een faillissement in het geheel niet aansprakelijk;
2. De aandeelhouders van 'Michelin Den Bosch' zijn bij een faillissement aansprakelijk met het ingebrachte vermogen.

Welke van de bovenstaande beweringen is/zijn juist?

- a geen van beide
- b alleen 1
- c alleen 2

Leeftijd	...	jaar
	Blijft	<u>23 jaar</u> – ... jaar (A)
Hoelang hebt u in totaal gewerkt in de vijf jaar voordat u werkloos werd?		<u>... jaar</u> (B)
Tel nu (A) en (B) bij elkaar op. Dit is uw arbeidsverleden.		... jaar
Overzicht van uitkeringstermijnen		
Arbeitsverleden	Basisuitkering	Verlengde uitkering
0,5 – 4 jr	0,5 jr	–
5 – 9 jr	0,5 jr	0,25 jr
10 – 14 jr	0,5 jr	0,5 jr
15 – 19 jr	0,5 jr	1 jr
20 – 24 jr	0,5 jr	1,5 jr
25 – 29 jr	0,5 jr	2 jr
30 – 34 jr	0,5 jr	2,5 jr
35 – 39 jr	0,5 jr	3,5 jr
40 jr en meer	0,5 jr	4,5 jr

Figuur 9

- 33** Als gevolg van de sluiting bij Michelin wordt Piet van Spui ontslagen. Piet is 45 jaar en heeft 20 jaren aaneengesloten bij Michelin gewerkt.

Bepaal met behulp van figuur 9 hoelang Piet in aanmerking komt voor een WW-uitkering.

- a 0,5 jaar
- b 2,0 jaar
- c 2,5 jaar
- d 3,0 jaar
- e 4,5 jaar
- f 5,0 jaar

34 Als gevolg van de sluiting van Michelin verliezen 420 werknemers hun baan.

Hoe noemen we de werkloosheid die ontstaat door het ontslag van deze 420 werknemers?

- a conjuncturele werkloosheid
- b seizoenwerkloosheid
- c structurele werkloosheid

35 De gemeente Den Bosch is geschrokken van de berichten over de sluiting van Michelin. In een reactie op deze berichten zei een ambtenaar van deze gemeente: "De uiteindelijke stijging van de werkloosheid in de regio Den Bosch kan wel eens groter zijn dan 420."

Hieronder staan twee mogelijke oorzaken van de grotere stijging van de werkloosheid:

1. De omzet van de bedrijven in Den Bosch die aan Michelin leveren, daalt;
2. De koopkracht van de ontslagen werknemers van 'Michelin Den Bosch' gaat omlaag.

Welke van de genoemde oorzaken is/zijn juist?

- a geen van beide
- b alleen 1
- c alleen 2
- d beide

Begroting

36 Eind 1993 had de minister van financiën een meevaller op de rijksbegroting. De overheid had meer belastingontvangsten en minder uitgaven dan was verwacht.

In 1993 werd er meer loon- en inkomstenbelasting ontvangen dan was begroot.

Geef hiervoor een oorzaak.

37 De PvdA wilde de loon- en inkomstenbelasting verlagen. Deze partij verwachtte dat de vakbonden na een verlaging van de loon- en inkomstenbelasting, zouden afzien van een loonstijging.

Leg dit uit.

38 Leg uit waarom het gelijkblijven van de lonen gunstig is voor de winsten van de bedrijven.

- 39 Het CDA wilde de meevaller op een andere manier besteden dan de PvdA. Het CDA wilde een verlaging van de lasten voor de werkgevers. Volgens deze partij zal een verlaging van de werkgeverslasten (bijvoorbeeld een verlaging van de premies voor de sociale verzekeringen) gunstig zijn voor de winsten van de bedrijven.

Leg uit waarom een stijging van de winsten gunstig is voor de investeringen van de bedrijven.

- 40 Leg uit waarom een stijging van de investeringen niet altijd meer werk hoeft te betekenen.

- 41 President Duisenberg van De Nederlandsche Bank was het niet eens met de voorstellen van PvdA en CDA. Hij wilde de meevaller gebruiken voor een verlaging van het begrotingstekort.

Een verlaging van het begrotingstekort kan tot gevolg hebben dat bepaalde uitgaven van de overheid *in de toekomst* zullen dalen.

Noem één overheidsuitgave die door een verlaging van het begrotingstekort *in de toekomst* zal dalen. Geef een verklaring.

- 42 Een daling van de overheidsuitgaven kan leiden tot lagere belastingen.

Leg uit waarom een daling van de belastingen gunstig is voor de werkgelegenheid.

Sociale zekerheid

- 43 Gebruik bij de volgende vragen figuur 10.

Brinkman verdedigt bevroezing

Den Haag, 31 januari 1994 (ANP)

Elco Brinkman, de lijsttrekker van het CDA, heeft tijdens een verkiezingsbijeenkomst in Philippine de voorstellen van zijn partij om de komende jaren de AOW-uitkeringen niet te laten stijgen verdedigd. Brinkman stelde dat deze maatregel op den duur gunstig uit zou pakken voor de bejaarden. De lijsttrekker beloofde bejaarden die als gevolg van deze maatregel onder het bestaansminimum terecht komen, een aanvulling op hun AOW-uitkering.

Figuur 10

De AOW is een volksverzekering.

Geef één kenmerk van een volksverzekering.

- 44 Hoe komt men aan het geld om de AOW-uitkeringen te betalen?
- 45 Stel dat de 'bevroezing' van de AOW-uitkeringen doorgaat. We gaan er tevens van uit dat de komende jaren de lonen en de prijzen zullen stijgen.

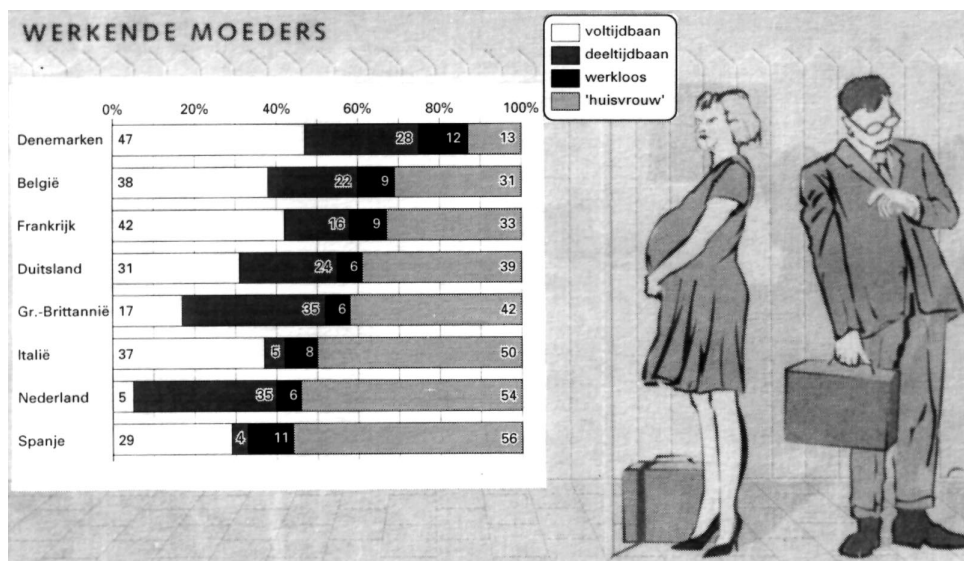
Leg uit waarom door deze ontwikkelingen de koopkracht van de AOW-ers daalt.

- 46 Het "bevrozen" van de AOW-uitkeringen is volgens Brinkman nodig, omdat het steeds moeilijker wordt om de AOW-uitkeringen te betalen. De afgelopen jaren zijn de totale uitgaven voor de AOW namelijk fors gestegen.

Geef een verklaring voor de forse stijging van de totale uitgaven voor AOW-uitkeringen in de afgelopen jaren.

Arbeidsmarkt

- 47 Gebruik bij de volgende vragen figuur 11.

Figuur 11

Welk verschil blijkt uit figuur 11 tussen de positie van de werkende Nederlandse moeder en die van de werkende Spaanse moeder?

- 48 Uit figuur 11 is af te leiden dat er in Nederland in verhouding minder moeders betaald werken dan in andere landen.

Geef hiervoor een verklaring.

- 49 De regering heeft verschillende mogelijkheden om het voor moeders met jonge kinderen aantrekkelijker te maken betaald te gaan werken.

Geef twee voorbeelden van maatregelen die de regering zou kunnen nemen om het voor moeders met jonge kinderen aantrekkelijker te maken om betaald te gaan werken.

- 50 Ook werkgevers kunnen het voor moeders met jonge kinderen aantrekkelijker maken om te gaan werken.

Geef een voorbeeld van een maatregel die werkgevers zouden kunnen nemen om het voor moeders met jonge kinderen aantrekkelijker te maken om betaald te gaan werken.